

ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

1871

ΣΥΜΦΩΝΙΚΑΙ — ΛΑΪΚΑΙ ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Γ. Ν. ΝΑΖΟΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΟΛΥΜΠΙΑ

Κυριακή 9 Μαρτίου 1930 ώρα 11 π. μ. ἀκριβῶς

ΕΒΔΟΜΗ ΛΑΪΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΤΗΣ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

ΤΟΥ

ΩΔΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

1893 - 1930

ΥΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ ΤΟΥ Κ.

Φ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ

Τῆ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙ

ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ

ΒΙΕΝΝΗΣ

ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Ἐνδρῶν Τμήμα)

ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

FR. VON STATZER

(Ἀρμόνιον)

ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

KIM. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Καθηγητοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὁδείου καὶ τοῦ Ὁδείου Παιραϊῶς

Τιμὴ ἀναλυτικοῦ προγράμματος Δρ. 5.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

G. B. PERGOLESE

STABAT MATER

Διὰ δύο γυναικείας φωνάς καὶ χορωδίαν
τῇ συνοδείᾳ ἐγγόρδου Ὁρχήστρας καὶ Ἀρμονίου

- I *Stabat mater dolorosa* (Χορωδία)
II *Cujus animam gementem* (Soprano I. Solo)
III *O quam tristis et afficta* (Χορωδία)
IV *Que moerebat et dolebat* (Soprano II. Solo)
V *Quis est homo* (Duetto. Soprano I. II)
VI *Vidit suum dulcem natum* (Soprano I. Solo)
VII *Pia mater fons amoris* (Soprano II. Solo)
VIII *Fac ut ardeat cor meum* (Χορωδία)
IX *Sancta mater istud agas* (Duetto. Soprano I. II.)
X *Fac ut portem Christi mortem* (Soprano II. Solo)
XI *Inflammatum et accensum* (Duetto Soprano I. II.)
XII *Quanto corpus morietur* (Χορωδία)
XIII *Amen* (Χορωδία)

Ἡ παιδικὴ Χορωδία Βιέννης καὶ ἡ Ὁρχήστρα τοῦ Ὠδείου

Soli { Soprano: *Ang. Altfalter* }
 { Alto: *Erw. Nowak* } Τῆς Παιδικῆς Χορ. Βιέννης.

Εἰς τὸ Ἀρμόνιον ὁ κ. FR. von STATZER

ΜΕΡΟΣ Β'.

W. A. MOZART

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΣΤΕΦΕΩΣ

Έργον 317

I *Kyrie*

II *Gloria*

III *Credo*

IV *Sanctus*

V *Benedictus*

VI *Agnus Dei*

Ἡ χοροδία καὶ ἡ ὀρχήστρα.

(πρώτη ἐκτέλεσις).

Soli:

Soprano: *Willy Hauptmann* } Τῆς Παιδικῆς Χοροδίας

Alto: *Erw. Novak* } τῆς Βιέννης

Tenore: Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Basso: Μ. ΜΟΛΟΤΣΟΣ Διπλωματοῦχος τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν
καὶ Μέλος τῆς Χοροδίας Ἀθηνῶν.

G. B. PERGOLESE

(1710 — 1736)

Stabat Mater

Τὸ Stabat mater τοῦ Pergolese εἶχε παραγγεῖλθεῖ εἰς τὸν συνθέτην ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου *da Palazzo*. Ἡ πρωτότυπος παρτιτούρα τοῦ ἔργου εὐρίσκειται σήμερον ἀκόμη εἰς τὸ Monte Cassino, ὅπου φυλάσσεται καὶ τιμᾶται ὡς ἅγιον κειμήλιον. Τὸ ἀριστούργημα τοῦτο ἐπὶ πολλὰς δεκαετηρίδας κατεῖχε θέαν ἐφ' ἑμῖλλον πρὸς τὸν «Θάνατον τοῦ Ἰησοῦ» τοῦ Γκράουν καὶ τὸ «*Pè-κβιεμ*» τοῦ Μότσαρτ. Μετὰ δὲ τὴν μεγάλην ἐπιτυχίαν τῆς «*Serva Padrona*» (Ἡ ὑπερέτρια κυρία), τοῦ Pergolese, εἰς ἀλόκληρον τὴν μουσικὴν Εὐρώπην, ἐνεφανίσθησαν ἐν Παρισίοις μόνον πέντε διαδοχικαὶ ἐκδόσεις δι' ἄσμα καὶ κλειδοκίμβαλον τοῦ Stabat Mater. Παρ' ἄλλην τὴν ἀντίδρασιν τὴν ὁποίαν εὔρε, περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος, ἡ ἰταλικὴ μουσικὴ ἐν Γερμανίᾳ, ἐτάχθησαν μὲ τὸ μέρος τοῦ Stabat τοῦ Pergolese ἄνδρες ὡς ὁ Wieland, ὁ Dittersdorf, ὁ Reichardt καὶ ὁ Χίλλερ.

Τὸ λατινικὸν Stabat mater, δὲν εἶνε ὡς πολλοὶ — καὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ Klopstock — ἐνόμισαν, Πάθος, ἀλλὰ Θρηῆνος τῆς Μαρίας, καὶ μουσικὴν θρήνου ἐπεζήτησε νὰ γράψῃ ὁ Pergolese. Εἰς τὸ φωνητικὸν μέρος μετεχειρίσθη ὁ συνθέτης διάφορον χοροφδίαν ἢ καὶ *σόλο* διὰ μίαν ἢ δύο φωνάς. Εὐρέθησαν ἐν τούτοις ἀργότερον μουσικοὶ περιωπῆς ὡς ὁ Παϊζιέλλο, ὁ Σαλιέρι, ὁ Χίλλερ καὶ ὁ Λβόφ, οἵτινες ἐσκέφθησαν νὰ διασκευάσουν τὸ ἔργον διὰ πολύφωνον μικτὴν Χοροφδίαν, ἰδίως δὲ τὰ ἐν εἶδη φρυγῆς μέρη — *Fac ut ardeat* καὶ *Amen* — ἀδιαφοροῦντες ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἠλλοιοῦτο ὁ χαρακτήρ τῆς συνθέσεως.

Ἐκ τῶν κυριωτέρων μερῶν τοῦ Stabat Mater εἶνε ἡ δυσφῶν ἢ ἀρ. 1, μὲ τὸ, κατὰ διάστημα δευτέρας, διάφωνον θέμα, τὸ ὁποῖον συναντῶμεν ὅμοιον καὶ εἰς τὴν τετάρτην εἰς Φα ἔλασσον λειτουργίαν τοῦ Pergolese. Ἐπίσης τὸ *σόλο* τῆς ὑψιφώνου «*Cujus animam*» μὲ τὸν τόσον χαρακτηριστικὸν ρυθμὸν του ἢ δυσφῶν «*O quam tristes*», καὶ τὸ «*Quis est homo*» μὲ τὸ ἀμέσως συνεχόμενον μέρος «*Pro peccatis*». Ἀπὸ ἀπόψεως μουσικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τὸ Stabat mater τοῦ

Pergolese δὲν εἶναι ἴσως δυνατὸν νὰ σταθῇ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τὴν ἑλληνικὴν ὁμοίως ταύτην ἀνταθιστῶ ὁ ἀπαράμιλλος πλοῦτος τῶν ἰδεῶν καὶ ὁ μελωδικὸς χαρακτήρ τῶν ἰδεῶν τούτων.

Stabat Mater.

N°		N°	
1. <i>Grave.</i>	Stabat mater dolorosa
Juxta crucem lacrymosa,
Dum pendeat filius.	9. <i>Tempo giusto.</i>	Sancta mater, istud agas
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.
Tui nati vulnerati.
Tam dignati pro me pati
Poenas mecum divide
Fac me tecum pie flere.
Crucifixo condolere
Donec ego vixero.
Juxta crucem tecum stare,
Te libenter sociare
In planctu desidero.
Virgo virginum praeclara,
Mihī tam non sis amara,
Fac me tecum plangere.
2. <i>Andante amoroso.</i>	Cujus animam gementem
Contristantam adolentem
Pertransivit gladius.		
3. <i>Larghetto.</i>	O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater unigeniti!		
4. <i>Allegro.</i>	Quae moerebat et dolebat,
Et tremebat, cum videbat
Nati poenas inelyti.		
5. <i>Largo.</i>	Quis est homo, qui non fletet,
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?
Quis nod posset contristari
Piam matrem contemplari
Dolentem cum filio?	10. <i>Largo.</i>	Fac, ut portem Christimortem
Passionis fac consortem
Et plagas recolere.
Fac me plagis vulnerari.
Cruce hac inebriari
Ob amorem filii.
	<i>Allegro.</i> Pro peccatis suae gentis
Vidit Jesum in tormentis
Et flagellis subditum.	11. <i>Allegro.</i>	Inflammatum et accensus
Per te, virgo, sim defensus
In die judicii.
Fac me cruce custodiri.
Morte Christi praemuniri,
Cocoveri gratia.
6. <i>Tempo giusto.</i>	Vidit suum dulcem natum
Merientem desolatum,
Dum emisit spiritum.		
7. <i>Allegro moderato.</i>	Pia mater, fons amoris!
Me sentire vim doloris
Fac ut tecum lugeam.		
8. <i>Allegro.</i>	Fac, ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum
Ut sibi complaceam.	12. <i>Largo.</i>	Quando corpus morietur,
Fac, ut animae donetur
Paradisi gloria.
		13. <i>Presto assai.</i>	Amen, amen.

W. A. MOZART

Λειτουργία τῆς Στέψεως

Ἡ «*Λειτουργία τῆς Στέψεως*», ἔργον 317, εἶνε ἡ ἐνάτη ἢ ἔγραψεν ὁ Μότσαρτ εἰς τὸν τόνον τοῦ *ντο μείζονος*· δὲν διαφέρει ὡς πρὸς τὸν τύπον ἀπὸ τὰ προηγούμενα παρεμφερῆ ἔργα, παρουσιάζει ἐν τούτοις μεγαλυτέραν ποικίλιαν. Μεταχειρίζεται π.χ. τὴν μουσικὴν τοῦ *Κύριε* εἰς τὸ *Dona*, ὄχι ὅμως κατὰ πιστὴν ἀντιγραφὴν, ἀλλὰ μὲ κάποιαν ἀνιούσαν δυναμικότητα. Τὸ *Κύριε* τοῦτο ἀπομακρύνεται ἀρκετὰ ἀπὸ τὸν παραδεδεγμένον τύπον, διότι εἶνε γραμμένον εἰς βραδείαν ἀγωγὴν καὶ διότι ἐπαναλαμβάνει δις τὸ πρῶτον τμημα μὲ τοὺς παρεστιγμένους ρυθμούς, ἀφοῦ παρενθήσῃ ἓνα μεσοῖον τμημα, ὀλίγον τι χοργότερον. Τὸ *Gloria* ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓν μεγάλο σύνολον ἐκ δύο τμημάτων μὲ τὸ *Qui tollis* ὡς μεσοῖον τμημα. Ὁραῖος εἶνε ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐμφανίζεται τὸ κύριον θέμα τοῦ *Qui sedes*. Τὸ *Credo* εἶνε γραμμένον εἰς τὸν τύπον τοῦ *rondo* καὶ παρουσιάζει μεγάλην ἐνότητα· καθαρῶς μοζάρτεος εἶνε ὁ ρυθμὸς τῶν μιτάσσεων, θαυμασία ἡ ἐκλογὴ τοῦ τόνου διὰ τοῦ ὁποῖου ἐμφανίζεται τὸ *Et in unum Dominum*, καὶ ἀληθῶς μεγαλοφυῆς ἡ συνέχισις ἐπάνω εἰς τὸ *mortuorum*. Τὸ κύριον ἐπεισόδιον τοῦ μέρους αὐτοῦ εἶνε τὸ *Et incarnatus est*, μὲ τὴν ὀρειωτάτην μουσικὴν ἀπαγγελίαν τῆς χορφῆδιαι (εἰς φα ἔλασ.) μὲ τὰς μυστικοπαθεῖς ἀρμονίας καὶ τὰ ἀδιόκοπα ρυθμικὰ σχήματα τῶν βιολίων, τὰ ὅποια μᾶς ὑπενθυμίζουν ἀνάλογον θέματα τῆς Λειτουργίας εἰς σι ἔλασ. τοῦ Μπαχ. Ἐντελῶς νέον εἶνε τὸ *Credo* τῆς *Λειτουργίας τῆς Στέψεως*, ἰδίως λόγῳ τοῦ θέματος τὸ ὁποῖον ἐκτελοῦν ἐν ταυτοφωνίᾳ τὰ ἔγχορδα τῆς ὀρχήστρας, ὁ *trillo* τῶν ὁποῖων γρησημενεῖ ὡς συνδετικὸς κρίκος εἰς τὸ ἐπακολουθεῖν *Osanná*. Εἰς τὸ *Benedictus*, τὸ κύριον θέμα τοῦ ὁποῖου εἶνε γραμμένον εἰς ὕφος κομικοῦ μελοδράματος, καινοτομεῖ ἐπίσης ὁ Μότσαρτ· διότι παρεμβάλλει τὸ θέμα τοῦτο, ὑπὸ τύπον ἐπεισοδίου, εἰς τὸ ἐν συνεχείᾳ *Osanná*. Εἰς τὸ *Agnus* ὁ τόνος εἶνε φιλικώτερος. Αἱ φωναὶ *sólo* πρωτοστατοῦν ἐν αὐτῷ, ἐνφ ἡ μουσικὴ φράσις φέρει ἀσυναίσθητως εἰς τὸν νοῦν μας ἀναμνήσεις τοῦ μέρους τῆς κομῆσης ἐκ τῶν «Γάμων τοῦ Φιγαρό» καὶ ἰδίως τῆς ἄριαις *Dove sono i bei momenti*, μὲ ἐλαφρὰς μελωδικὰς μεταλλαγὰς. Τὸ τελικὸν *dona* ἔχει σοβαρὸν χαρακτῆρα καὶ ἀποτελεῖ ἀνταξίαν κορωνίδα τοῦ ἔργου.

Ἡ ἐνορχήστρωσις τῆς Λειτουργίας μὲ τὴν παράλειψιν τῶν βιολῶν καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν τρομπονίων εἶνε ἡ συνήθης τῆς σχολῆς τοῦ Σάλτσμουργκ. Φέρει ἐν τούτοις καταφανῆ τὴν ἐπίδρασιν τῆς σχολῆς τῶν Παρισίων καὶ τῆς Μάγγαϊμ. Χορωδία καὶ ὀρχήστρα καὶ ἰδίως τὰ ἔγχορδα καὶ τὰ πνευστὰ ἀποτελοῦν ἤδη ἐν ὄργανικὸν σύνολον εἰς τὸ ὁποῖον δὲν μᾶς εἶχον συνεθίσει ἕως τότε οἱ μουσουργοί. Οἱ συνεχεῖς διάλογοι ἀπὸ μέτρου εἰς μέτρον, ὅπως π. χ. οἱ τῆς ποιητικῆς κατακλείδος τοῦ *Κύριε*, εἶνε ἤδη κατὰ νέον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅπως νέα εἶνε ἐπίσης ἡ ἐξαιρετικὴ συμβολὴ τῶν πνευστῶν εἰς τὸ *bonae voluntatis* τοῦ *Gloria* τῆς Λειτουργίας.

Ἡ «*Λειτουργία τῆς Στέψεως*», ἐργασία περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1779 καὶ ἐξετελέσθη τὴν 23 Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐν Σάλτσμουργκ, ἔνθα ὑπερέτει ὁ Μότσαρτ ὡς μουσικὸς διευθυντὴς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς.

I. Kyrie eleison

II. Gloria

Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis.

Laudamus te, benedicimus te adoramus te, glorificamus te.

Gratias agimus tibi propter magnam gloriam tuam.

Domine deus rex coelestis, pater omnipotens.

Domine fili unigenite Jesu Christe.

Agnus Dei, filius patris.

Qui tollis peccata mundi, miserere nobis: suscipe deprecationem nostram.

Qui sedes ad dexteram patris, miserere nobis.

Quoniam tu solus sanctus, tu solus Dominus, tu solus altissimus, Jesu Christe, cum Sancto Spiritu in gloria Dei patris,

Amen

III. Credo

Credo in unum Deum, patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium.

Et in unum Dominum Jesum Christum, filium Dei unigenitum, et ex patre natum ante omnia saecula.

Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum non factum, facta sunt qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis.

Et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria virgine et homo factus est.

Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus et sepultus est, et resurrexit tertia die secundum scripturas et ascendit in coelum, sedet ad dexteram patris, et in terum venturu est cum gloria iudicare vivos et mortuos cujus regni non erit finis.

Et in Spiritum sanctum, Dominum et vivificantem qui ex patre, filioque procedit qui cum patre et filio simul adoratur et conglorificatur, qui locutus est per prophetas.

Et unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam, confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum, et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen.

IV. Sanctus

Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloria tua. Osanna in excelsis.

V. Benedictus

Benedictus qui venit in nomine Domini. Osanna in excelsis.

VI. Agnus Dei

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis. Dona nobis pacem.